

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ Γ' ΑΘΗΝΑΣ
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΑΓΩΓΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Μάρκρης 5
122 41 Αιγάλεω
Πληροφορίες: Ελένη Νιάρχου,
Μαρία Μαγαλιού
Τηλέφωνο: 210 5311753
Ηλ. Ταχ/μείο: elniarchou@gmail.com
marmagaliou@gmail.com

Αιγάλεω, 17-10-2022

Αριθ. Πρωτ.: 13212

ΠΡΟΣ:

- 1) Διευθυντές/ριες Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων Δ/νσης Π. Ε. Γ' Αθήνας
- 2) Εκπαιδευτικούς Δημοσίων και Ιδιωτικών σχολείων, Διεύθυνσης Π.Ε. Γ' Αθήνας

ΚΟΙΝ:

κ.κ. Συντονιστές/τριες Εκπαιδευτικού Έργου 3^{ου} ΠΕΚΕΣ

ΘΕΜΑ: «Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων κατά το σχολικό έτος 2022-2023»

Σας ενημερώνουμε ότι σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Φ11/126281/Δ7/14-10-2022 Εγκύκλιο της Γενικής Διεύθυνσης Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘ σχετικά με την υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων) ισχύουν τα παρακάτω:

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
--

1.1 Χρονική Διάρκεια υλοποίησης Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (στο εξής ΠΣΔ)

Τα ΠΣΔ που υλοποιούνται στις σχολικές μονάδες όλων των τύπων διαρκούν τουλάχιστον **τρεις (3) μήνες** και υλοποιούνται οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων.

1.2. Υλοποίηση των ΠΣΔ σε σχέση με το ωρολόγιο πρόγραμμα

Τα Προγράμματα ΠΣΔ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση υλοποιούνται **εντός του ωρολογίου προγράμματος**, σύμφωνα με το [Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#) στο πλαίσιο α. της διδασκαλίας των γνωστικών αντικειμένων, β. των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, σύμφωνα με τους σκοπούς και τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών, ώστε, μέσω της διαθεματικής και διεπιστημονικής προσέγγισης, να επεκτείνεται το περιεχόμενο των προτεινόμενων θεμάτων και να διερευνώνται όλες οι πτυχές του επιλεγμένου θέματος.

1.3. Εμπλεκόμενοι/ες εκπαιδευτικοί στα ΠΣΔ

Όλοι/ες οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δάσκαλοι, Νηπιαγωγοί και Εκπαιδευτικοί Ειδικότητας, καθώς και μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού

Προσωπικού ή και του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού για τις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής) έχουν το δικαίωμα να υλοποιήσουν Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων, υπό την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των Προγραμμάτων στα οποία συμμετέχει κάθε εκπαιδευτικός δεν υπερβαίνει τα **τρία** ανά σχολικό έτος. **Σε κάθε Πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων μπορούν να συμμετέχουν έως και τρεις εκπαιδευτικοί.**

Στις σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής κάθε Πρόγραμμα μπορεί να υποστηρίζεται από τριμελή ομάδα εκπαιδευτικών και μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ή/και του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού, ανά Τμήμα ή ομάδα μαθητών/τριών, αξιοποιώντας τη δυνατότητα διεπιστημονικής προσέγγισης και συνεργασίας.

1.4. Συγκρότηση Μαθητικών Ομάδων

Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν την υλοποίηση ΠΣΔ στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση συγκροτούν μαθητικές ομάδες

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος,
- από διαφορετικά τμήματα της ίδιας τάξης (διατμηματική συνεργασία),
- από διαφορετικές τάξεις του σχολείου,
- από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών σχολικών μονάδων, στο πλαίσιο διασχολικής συνεργασίας, προάγοντας και εφαρμόζοντας στην πράξη την ανάπτυξη σχολικών δικτύων.

Στις **Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Π.Ε.** οι μαθητικές ομάδες συγκροτούνται

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος,
- από μαθητές/τριες διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων ή βαθμίδων,
- από μαθητές/τριες διαφορετικών σχολικών μονάδων στο πλαίσιο διασχολικής συνεργασίας ή/και
- από ομάδες μαθητών/τριών ή τμημάτων ή τάξεων ή βαθμίδων αντιστοίχως με σχολεία γενικής εκπαίδευσης, με στόχο την προαγωγή της ισότιμης ένταξης όλων των μαθητών/τριών στην εκπαίδευση.

1.5 Διαδικασία υποβολής

Τα προς υποβολή ΠΣΔ εγκρίνονται, σε ειδική συνεδρίαση, από τον Σύλλογο Διδασκόντων της σχολικής μονάδας και στη συνέχεια υποβάλλονται στις Υπεύθυνες Σχολικών Δραστηριοτήτων της Διεύθυνσης Π.Ε. Γ' Αθήνας, προκειμένου οι τελευταίες να δώσουν τεκμηριωμένη εισήγηση έγκρισής τους στην Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων. Όσοι/ες εκπαιδευτικοί επιθυμούν να εκπονήσουν ΠΣΔ καλούνται να συμπληρώσουν **την ηλεκτρονική φόρμα Υποβολής Προγράμματος** στους παρακάτω συνδέσμους:

α. για τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdL6sBO4kONQzGdE6QX78--6ZwHdWFe1M-7shgvir8u7ExGjA/viewform?usp=sf_link

β. για τα Προγράμματα Αγωγής Υγείας:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfKqvqT0sW7-bbitgOFwHWnXW12HAg10WhkNhD056jK-qeatg/viewform?usp=sf_link

γ. για τα Προγράμματα Πολιτιστικών Θεμάτων:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc3iBUpxfXtIUcn4p5jFJfhJLxbTwXaSjdk5haM01ICIA2IUA/viewform?usp=sf_link

Επισημαίνεται ότι, λαμβάνοντας υπόψη την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προγραμμάτων και με σκοπό να διευκολυνθούν τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι Διευθυντές/ντρίες και Προϊστάμενοι/ες των σχολικών μονάδων στην τήρηση της προθεσμίας, η υποβολή των προγραμμάτων θα γίνει **μόνο σε ηλεκτρονική μορφή**.

Ως προθεσμία για τη συμπλήρωση της ηλεκτρονικής φόρμας Υποβολής Προγράμματος ορίζεται η **Δευτέρα 31 Οκτωβρίου 2022**.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα παρακάτω σημεία:

- **Απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκριση του Προγράμματος είναι η ορθή συμπλήρωση της ηλεκτρονικής φόρμας, ιδίως όσον αφορά τους παιδαγωγικούς σκοπούς και στόχους καθώς και τη μεθοδολογία υλοποίησης του Προγράμματος.**
- Οι Διευθυντές/ντρίες των Δημοτικών Σχολείων και οι Προϊστάμενες/οι των Νηπιαγωγείων οφείλουν να ελέγξουν ότι ο αριθμός των Προγραμμάτων στα οποία **συμμετέχει κάθε εκπαιδευτικός δεν υπερβαίνει τα τρία, καθώς και ότι σε κάθε πρόγραμμα δεν συμμετέχουν περισσότεροι/ες από τρεις εκπαιδευτικοί.**
- **Αλλαγές όσον αφορά τους/τις συμμετέχοντες/ουσες εκπαιδευτικούς δεν είναι δυνατόν να γίνουν μετά την έγκριση των Προγραμμάτων, εκτός από την περίπτωση που για υπηρεσιακούς ή προσωπικούς λόγους αποχωρούν από το σχολείο κατά τη διάρκεια της χρονιάς και το πρόγραμμα συνεχίζεται με τον/την εκπαιδευτικό που τους αντικαθιστά.**
- Στην ηλεκτρονική φόρμα **θα πρέπει να αναγράφεται απαραίτητα ο αριθμός και η ημερομηνία της σχετικής πράξης του Συλλόγου Διδασκόντων.**

1.6. Συνεργασίες με φορείς του ΥΠΑΙΘ/φυσικά πρόσωπα/άλλους φορείς

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των ΠΣΔ οι σχολικές μονάδες δύνανται:

(α) να συνεργάζονται με δημόσιους οργανισμούς, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς κ.ά., οι οποίοι υλοποιούν προγράμματα/δράσεις εγκεκριμένα από τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υ.ΠΑΙ.Θ. και (β) να αξιοποιούν εκπαιδευτικό υλικό φορέων εγκεκριμένο από το Υ.ΠΑΙ.Θ., μετά από θετική εισήγηση του Ι.Ε.Π.. Σε ό,τι αφορά προγράμματα φορέων που έχουν εγκριθεί από το Υ.ΠΑΙ.Θ., οι εκπαιδευτικοί δύνανται να ανατρέχουν στην ιστοσελίδα του Υ.ΠΑΙ.Θ. <http://edu-gate.minedu.gov.gr>.

1.7. Συμμετοχή σε θεματικά δίκτυα

Στο πλαίσιο υλοποίησης ΠΣΔ υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής σε θεματικά δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Αγωγής Υγείας (ΑΥ), Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ) (τοπικά, περιφερειακά, εθνικά, διεθνή), τα οποία είναι εγκεκριμένα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΙΘ.

2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

2.1 Επιλογή θεματικού περιεχομένου

Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει, σε συνεργασία με τους/τις μαθητές/τριες, το θεματικό περιεχόμενο του Προγράμματος, το οποίο προτείνεται να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

- να ενσωματώνει τις αρχές και τις αξίες της αειφορίας, να τις αναδεικνύει και να τις προωθεί

- να εμπίπτει στα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών, προκειμένου να ενεργοποιούνται εσωτερικά κίνητρα και να διασφαλίζεται η συνοχή της μαθητικής ομάδας και η συνεργασία των μελών της
- να σχετίζεται άμεσα με τις προσωπικές/κοινωνικές εμπειρίες των μαθητών/τριών και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους
- να είναι επίκαιρο
- να διέπεται από στοιχεία καινοτομίας ως προς τις διδακτικές/ερευνητικές προσεγγίσεις
- να μπορεί να εξεταστεί και να αναλυθεί πολύπλευρα στο πλαίσιο της διαθεματικής/διεπιστημονικής προσέγγισης και να υποστηρίζει τους διδακτικούς σκοπούς και στόχους του Προγράμματος Σπουδών
- να δίνει τη δυνατότητα ενός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος για την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων δράσεων/δραστηριοτήτων που υποστηρίζουν την επίτευξη των στόχων του προγράμματος
- να στοχεύει στην αειφορική διαχείριση των υλικών και άυλων πόρων της σχολικής μονάδας
- να προάγει τη συνεργασία της σχολικής κοινότητας με την κοινωνία και ιδίως την τοπική
- να ενθαρρύνει δημοκρατικές συμπεριφορές που διέπονται από τις αξίες της αλληλεγγύης και του σεβασμού της διαφορετικότητας
- να δίνει τη δυνατότητα εμπλοκής όλων των μαθητών/τριών, αξιοποιώντας τις ξεχωριστές ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις κάθε μαθητή/τριας
- να ενισχύει την πεποίθηση των μαθητών/τριών ότι δύνανται, ως ενεργοί πολίτες, να διαμορφώσουν συνθήκες ζωής που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους και κατά συνέπεια να ενισχύεται η διαμόρφωση της προοπτικής κοινωνικής τους ταυτότητας.

2.2. Αναλυτικός σχεδιασμός ΠΣΔ

Στο πλαίσιο του αναλυτικού σχεδιασμού του προγράμματος που πρόκειται να υλοποιηθεί, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται: (α) ο τίτλος, (β) οι επιμέρους θεματικές ενότητες, (γ) ο σκοπός, οι στόχοι και οι δραστηριότητες που τους υποστηρίζουν, (δ) η μεθοδολογία, (ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, (στ) οι ενδεχόμενες συνεργασίες, (ζ) τα πεδία διασύνδεσης με τα Αναλυτικά Προγράμματα, (η) οι ομάδες εργασίας των μαθητών/τριών, (θ) ο τρόπος αποτίμησης του προγράμματος από τους εμπλεκόμενους σε αυτό (μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς) και (ι) οι τρόποι διάχυσης και προβολής των αποτελεσμάτων στη σχολική κοινότητα, την τοπική ή/και την ευρύτερη κοινωνία. **Για το τρέχον σχολικό έτος τα παραπάνω στοιχεία συμπληρώνονται στην ηλεκτρονική φόρμα υποβολής των προγραμμάτων.**

2.3. Οργάνωση των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των θεμάτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι βασικές αρχές που εφαρμόζονται στα Π.Σ.Δ. και ιδίως αυτές:

-της μαθητοκεντρικής διαδικασίας (ενθάρρυνση της πρωτοβουλίας των μαθητών/τριών, χρήση συμμετοχικών και ενεργών διδακτικών τεχνικών, αξιοποίηση μεθόδων όπως είναι η συζήτηση, το ηθικό δίλημμα, η έρευνα δράσης, η μελέτη περίπτωσης και η οργάνωση λόγου που βασίζεται στη χρήση επιχειρημάτων κ.ά.)

- της συνεργατικής μάθησης που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή και αλληλεπίδραση των μελών των ομάδων εργασίας, αλλά και των ομάδων μεταξύ τους
- της βιωματικής και ερευνητικής μάθησης, αξιοποιώντας διαδικασίες διεξαγωγής έρευνας, μελέτης πεδίου κ.λ.π.
- της διεπιστημονικής και διαθεματικής προσέγγισης των θεμάτων και της δημιουργικής και ελεύθερης έκφρασης.

Επισημαίνεται ότι σε όλα τα Π.Σ.Δ. πρέπει να επιδιώκεται η εμπλοκή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, καθώς και της τοπικής κοινωνίας, τόσο κατά την εφαρμογή τους, όσο και κατά την παρουσίασή τους, όταν αυτά ολοκληρωθούν.

2.4 Μετακινήσεις μαθητών/τριών

Σχετικά με τις μετακινήσεις στο πλαίσιο Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων ισχύουν οι διατάξεις που αφορούν στις σχολικές επισκέψεις και μετακινήσεις των μαθητών/μαθητριών, όπως αυτές προβλέπονται στη με αρ. Δ1α/Γ.Π. οικ. 55254/10-09-2021 (Β'4187) Κ.Υ.Α. όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Επίσης ισχύει για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση η με αρ. πρωτ. [Φ.14/89494/ΓΔ4/17-7-2020 \(Β'2888\)](#) Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών και μαθητριών και μετακινήσεις εκπαιδευτικών Δημόσιων και Ιδιωτικών σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εντός και εκτός της χώρας».

2.5 Τοπικές δράσεις, περιβαλλοντικές εκδρομές και επισκέψεις σε Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Επισημαίνεται ότι δεν θεωρούνται αυτοτελή προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης οι τριήμερες περιβαλλοντικές επισκέψεις (Δ/θμια Εκπ/ση), οι επισκέψεις στα Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.Π.Ε.Α.), οι ημέρες τοπικών δράσεων, όπως καθαρισμός παραλιών, δενδροφυτεύσεις, συμμετοχή σε εκδηλώσεις φορέων κ.λ.π. Ανάλογες δράσεις, περιβαλλοντικές επισκέψεις ή/και μεμονωμένες δραστηριότητες για την αειφορία, μπορούν να εγκρίνονται μόνον ως αυτοτελείς δράσεις ή μέρος των δράσεων/δραστηριοτήτων ενός ολοκληρωμένου Π.Σ.Δ., σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

2.6 Θεματικοί άξονες στο πλαίσιο της Εκπαίδευσης για την Αειφορία

Τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων σχετίζονται με τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και πολιτιστικά ζητήματα, που απασχολούν ιδίως τις τοπικές κοινωνίες και χρειάζεται να επιλυθούν με γνώμονα τις αρχές της αειφορίας. Αντλούν το θεματικό περιεχόμενό τους κυρίως από τα ζητήματα αυτά και επιδιώκεται, στο μέτρο του δυνατού, να συνεισφέρουν στην επιτυχή αντιμετώπιση και ορθολογική διαχείριση των περιβαλλοντικών και άλλων προβλημάτων. Στο πλαίσιο αυτό παρατίθεται παρακάτω ενδεικτική θεματολογία που αφορά στους τομείς του περιβάλλοντος, της υγείας και του πολιτισμού. Επιλεγμένες οπτικοακουστικές δημιουργίες που θα παραχθούν στο πλαίσιο των Π.Σ.Δ., διάρκειας έως 10 λεπτά, μπορούν να αποσταλούν στην Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση (edutv@minedu.gov.gr). Μετά από αξιολόγηση, οι οπτικοακουστικές δημιουργίες είναι δυνατό να αναρτηθούν στους ιστότοπους της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης www.edutv.gr και www.i-create.gr ή/και να προβληθούν στη ζώνη της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης στο Κανάλι της Βουλής.

Ενεργειακό ζήτημα: Επιπτώσεις στο Περιβάλλον, την Υγεία και τον Πολιτισμό

3. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ – ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αμέσως μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων κάθε σχολικής μονάδας, οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν στον Σύλλογο Διδασκόντων την αποτίμησή τους σχετικά με τα υλοποιημένα προγράμματα και με ειδικό στόχο τη διάχυση καλών πρακτικών στη σχολική κοινότητα. Ο/Η Συντονιστής/τρια κάθε προγράμματος μεριμνά για την κατάθεση σχετικής έκθεσης αποτίμησης και παραδοτέων (σε ηλεκτρονική μορφή) στον/στην αντίστοιχο/η Υπεύθυνο/η Π.Ε., Α.Υ., Π.Θ., Σ.Δ. και Σ.Ε.Π. της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, μέσω του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας. Η ενημέρωση του/της Υπευθύνου/ης γίνεται εγγράφως ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Για τα προγράμματα που αποδεδειγμένα ολοκληρώθηκαν χορηγείται, για το σχολικό έτος 2022-2023, «Βεβαίωση Υλοποίησης Προγράμματος» από τον/τη Διευθυντή/ντρια Εκπαίδευσης. Η επιτυχής ολοκλήρωση των Π.Σ.Δ., η οποία θα πιστοποιείται με την ανωτέρω Βεβαίωση, θα εκλαμβάνεται ως συνεκτιμώμενο προσόν, όπου αυτό προβλέπεται.

Σας ενημερώνουμε ότι οι Υπεύθυνες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, και Πολιτιστικών Θεμάτων Ελένη Νιάρχου και Μαρία Μαγαλιού βρίσκονται στη διάθεση των εκπαιδευτικών στον αριθμό τηλεφώνου **210 5311753** για την παροχή κάθε αναγκαίας συνδρομής σχετικά με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των επιλεγμένων Προγραμμάτων (πληροφορίες, καθορισμό συναντήσεων, ενημέρωση για δυνατότητες εγκεκριμένης συνεργασίας του Υ.ΠΑΙ.Θ. με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς καθώς και φορείς τοπικής ή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, δημόσιους οργανισμούς, θεωρητική και πρακτική υποστήριξη, παροχή εκπαιδευτικού υλικού και βιβλιογραφίας).

Επίσης, στη βιβλιοθήκη των Γραφείων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων της Διεύθυνσης υπάρχει εκπαιδευτικό υλικό (βιβλία, cd roms, φυλλάδια, εκπαιδευτικά πακέτα κ.λ.π.), το οποίο θα δανείζεται στους συναδέλφους οι οποίοι εκπονούν Προγράμματα της αντίστοιχης θεματικής. Τέλος στους διαδικτυακούς χώρους των Γραφείων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: <http://perivalontika.blogspot.gr/>, Αγωγή Υγείας: http://dipe-g-athin.att.sch.gr/pages/12a_agogh_ygeias.htm και Πολιτιστικά Θέματα: <http://politistika-g-athinas.blogspot.gr/>) έχει αναρτηθεί υποστηρικτικό και ενημερωτικό υλικό που στοχεύει στην καλύτερη και ουσιαστικότερη υλοποίηση των Προγραμμάτων. Για τη συμπλήρωση των εντύπων που αφορούν τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης προτείνονται ενδεικτικά σχέδια εργασίας <http://sxediaergasias.weebly.com/>

Επισυνάπτεται ενδεικτική θεματολογία Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων (Υπενθυμίζεται ότι οι εκπαιδευτικοί δύνανται να υλοποιούν Προγράμματα της επιλογής τους που συνάδουν με τις αρχές της εκπαίδευσης για την αειφορία πέραν των ενδεικτικά αναφερομένων)

Η Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Ελένη Νιάρχου

Η Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων: Μαρία Μαγαλιού

**Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης Π.Ε. Γ΄
Αθήνας**

Ιωάννης Κάππος

Υγειονομική κρίση και Περιβάλλον Διακόσια χρόνια από την Επανάσταση του 1821 και περιβάλλον Αειφόρο Σχολείο - Αυλή σχολείου: Οι πηγές ενέργειας στο σχολείο και η συμπεριφορά της σχολικής κοινότητας για εξοικονόμηση ενέργειας, Πρωτοβουλίες για την αναβάθμιση της ποιότητας των σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας και του περιβάλλοντος στο σχολείο, Η σήμανση για την καθαριότητα, Η φροντίδα και η ευθύνη για την αυλή και την αίθουσα, ...Οραματίζομαι το σχολείο του μέλλοντος... κ.α Το σχολείο που μ' αρέσει, φιλικό στο περιβάλλον και τους ανθρώπους, Η αυλή του σχολείου, Ο κήπος του σχολείου, Ο σχολικός κήπος των χρωμάτων και των αρωμάτων Γνωριμία με τη γειτονιά μου, τη συνοικία μου	Θάλασσα- Λίμνες- Υδροβιότοποι Θαλάσσια οικοσυστήματα, Μεσόγειος Θάλασσα, Λαγούνα Κουμουνδούρου Αγωγή του Ενεργού Πολίτη - Ενημερωμένος πολίτης - Ακτιβιστικές δράσεις Νερό Λειτουργία του κύκλου του νερού Πηγές ρύπανσης : γεωργικά, βιομηχανικά, αστικά λύματα. Ανεκτίμητη αιτία του νερού, έλλειψη ή ακαταλληλότητά του, αποτελέσματα. Χερσαία υδάτινα συστήματα, Υπόγεια νερά, Υδάτινοι Πόροι
Αειφόρο σχολείο – δικαίωμα στην έκφραση, τη συμμετοχή και τη δράση, Αειφόρο σχολείο – όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι Αειφόρο σχολείο – εκπαιδεύοντας τους μαθητές στα ανθρώπινα δικαιώματα	Απλές συνήθειες για μεγάλα πράγματα (σβήνουμε τα φώτα, κάνουμε ανακύκλωση κλπ)
Αειφόρος κατοικία : Σχεδιασμός κτηρίων, οικισμών, πόλεων μέσα στη φέρουσα ικανότητα του πλανήτη, Βιοκλιματική αρχιτεκτονική	Απορρίμματα (διαχείριση και ανακύκλωση) Χρήσιμες κατασκευές από άχρηστα ή ανακυκλώσιμα υλικά Ενέργεια Ενεργειακή κρίση-Ενέργεια – Παραγωγή – Κατανάλωση Οικονομία Φυσικοί πόροι- Εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων Πηγές ενέργειας - Παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα
Κυκλοφοριακή Αγωγή, Ενεργειακό ζήτημα -Οικολογικό / Ενεργειακό αποτύπωμα στο σχολείο και στο σπίτι, Οι καθημερινές μας μετακινήσεις, Οι μεταφορές, Οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας για θέρμανση- ψύξη, Τι ξοδεύουμε για ενέργεια	Κλιματικές αλλαγές, φυσικές καταστροφές και ανθρώπινη παρέμβαση Ρύπανση του αέρα -Ρύπανση υδάτων -Ρύπανση εδάφους -Ραδιενεργός ρύπανση, Βιομηχανική ρύπανση -Γεωργική ρύπανση Ατμόσφαιρα – ατμοσφαιρική ρύπανση - φαινόμενο θερμοκηπίου Τρύπα του όζοντος
Τοπικό Περιβάλλον : το σπίτι, το σχολείο, η κοινότητα: Γνωριμία με το τοπικό οικοσύστημα, Η διαχείριση απορριμμάτων στη πόλη που ζω, Η προσωπική και συλλογική ευθύνη της διατήρησης του πράσινου στο άμεσο περιβάλλον, Οι δραστηριότητες και καθημερινές συνήθειες που επηρεάζουν την φέρουσα ικανότητα σε άλση, δάση, παραλίες, κλπ.	Ο Σεισμός Το Περιβάλλον ως πηγή έμπνευσης και πεδίο διαλόγου Περιβάλλον και Τέχνη (λογοτεχνία, ζωγραφική, γλυπτική, κινηματογράφος, μουσική) Περιβάλλον, μνημεία, αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι μνημεία βιομηχανικής κληρονομιάς Το περιβάλλον ως πεδίο συνάντησης των πολιτισμών Περιβάλλον και Επικοινωνία: Μονοπάτια- φυσικές διαδρομές Μεταφορές, συγκοινωνίες Περιβάλλον και Ιστορία: Τοπική ιστορία, Ιστορία μετακινήσεων Φυσική ιστορία, Ιστορία πόλεων και αγροτικών εγκαταστάσεων Φυσικά Στοιχεία: Μυθολογία, Λαογραφία
Διατήρηση και προστασία αστικού και περιαστικού πρασίνου: Αλλαγή χρήσεων γης	Γη, ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης Ανθρώπινα Δικαιώματα και Περιβάλλον Δικαίωμα στο πράσινο και τους ελεύθερους χώρους /στο νερό/ στην φθηνή και καθαρή ενέργεια/ στα δάση/ στον καθαρό αέρα/ στο ασφαλές και δημιουργικό παιχνίδι Δικαιώματα και υποχρεώσεις για μια βιώσιμη πόλη Η κλιματική αλλαγή απειλή για τα ανθρώπινα δικαιώματα - Διαχείριση περιβαλλοντικών κρίσεων
Αστικό και περιαστικό πράσινο, Το πράσινο στην πόλη Η πόλη μου, Πόλη και ποιότητα ζωής Το παιχνίδι στην πόλη-παιδικές χαρές-όμορφη πόλη Ιστορικές και περιβαλλοντικές διαδρομές στη φύση και στην πόλη, Εξερευνώντας την πόλη μας Πόλεις και ποδήλατο, Το ποδήλατο στη ζωή μας	Εκπαίδευση για την Αειφόρο ανάπτυξη, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δημοκρατία (17 Αναπτυξιακοί Στόχοι) Προβλήματα Φτώχειας, Αναλφαβητισμού, Δημοκρατικών δικαιώματα, δικαιώματα του πολίτη & του παιδιού, Κοινωνικός αποκλεισμός, Ισότητα ευκαιριών, Ισότητα φύλων, Ρατσισμός, ξενοφοβία κ.ά., Βιώσιμη διαχείριση του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινότητας για όλους Οικονομική, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους Ασφαλείς, προσαρμοστικές βιώσιμες πόλεις και ανθρώπινοι οικισμούς, χωρίς αποκλεισμούς Καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των συνεπειών Ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, δικαιοσύνη για όλους Προστασία στους ωκεανούς, στις θάλασσες και στα εδάφη Θαλάσσιους πόρους για βιώσιμη ανάπτυξη
Ελεύθεροι χώροι: Αξιοποίηση – Διαμόρφωση – Προστασία: Παιδικές Χαρές - Χώροι άθλησης – ψυχαγωγίας, Καταλληλότητα των χώρων ως προς την καθαριότητα, τα υλικά, την φροντίδα, την εθελοντική προσφορά στον έλεγχο και τη διατήρησή τους, Υιοθετώ και προστατεύω ένα άλσος, μία παραλία του τόπου μου.	
Φυσικό Περιβάλλον, Σχεδιασμός του διαθέσιμου χώρου, Αγροτική ανάπτυξη, Τουρισμός, Εναλλακτικός και οικολογικός τουρισμός, Υιοθεσίες περιοχών	
Δάσος και κλιματικές αλλαγές Προστατεύω το δάσος, προστατεύω τον πλανήτη Ο μύθος του Ερυσίχθονα Παίζοντας αειφορικά με τον Μύθο της Περσεφόνης Δάση, Αναδάσωση, διάβρωση εδαφών	
Φύση, οι τέσσερις εποχές Γεωργία, κτηνοτροφία, μέθοδοι, υπερεκμετάλλευση Γεωργία – Διατροφή – Ποιότητα Ζωής	
Βιοποικιλότητα - προστατευόμενες περιοχές Απειλούμενα είδη Οι φίλοι μας τα ζώα Τα πουλιά του Ελληνικού δάσους Ένα ταξίδι στην Ελλάδα (το φυσικό περιβάλλον της και τον πολιτισμό της)	
Φυτά του τόπου μου Βότανα και αρωματικά φυτά της Ελλάδας Σε μια ρόγα από σταφύλι, Ελιά Το μέλι στην διατροφή μας και τρόποι παραγωγής	

Εθνικοί δρυμοί - προστασία τους	Βιώσιμη χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων και δια
Χερσαία και υδατικά οικοσυστήματα	καταπολέμηση της ερημοποίησης , αναστροφή της υποβάθμ
	του εδάφους και της βιοποικιλότητας

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

α. Μαθαίνω για τη ζωή

Σωματική Υγεία

- Ενεργειακή κρίση και οι επιπτώσεις της στην υγεία
- Κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της στην υγεία
- Υγειονομική κρίση και Υγεία
- Η Υγεία ως πολιτισμικό και κοινωνικό αγαθό
- Στοματική υγιεινή
- Υγιεινή διατροφή
- Ατυχήματα και Ασφάλεια – Πρόληψη ατυχημάτων στο σχολείο, στο σπίτι, στο δρόμο, στη θάλασσα
- Πρώτες Βοήθειες
- Εθελοντισμός και Υγεία: Αιμοδοσία, Προσφορά ιστών και Οργάνων
- Διαπολιτισμικές Προσεγγίσεις στην Υγεία και την Ασθένεια
- Εξαρτησιογόνες Ουσίες (καπνός, αλκοόλ, ναρκωτικά)
- Ασθένειες: AIDS, ηπατίτιδα Β, Μεσογειακή αναιμία, καρδιαγγειακά νοσήματα, ασθένειες στο εργασιακό περιβάλλον, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, καρκίνος
- Προληπτική ιατρική

Ψυχική Υγεία - Κοινωνική και Συναισθηματική ανάπτυξη

- Συναισθηματική και Ψυχοκινητική Ανάπτυξη – Αντιμετώπιση Προβλημάτων
- Διαχείριση των συγκρούσεων στην τάξη
- Ανάπτυξη προσωπικών και κοινωνικών Δεξιοτήτων
- Αξίες ζωής (σεβασμός, αγάπη, ειρήνη, συνεργασία, υπευθυνότητα, ανεκτικότητα, ελευθερία, τιμότητα, ευγένεια, προσφορά κτλ.)
- Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο σχολείο
- Πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας μεταξύ μαθητών στο χώρο του σχολείου
- Τα παιχνίδια ως μέσο προαγωγής της συναισθηματικής και ψυχικής υγείας
- Ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας
- Βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων στην τάξη
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση του άγχους και του φόβου
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση του πένθους
- Προεφηβεία/Εφηβεία: συμπεριφορές, αντιλήψεις, προσδοκίες
- Πρόληψη εξαρτήσεων (κάπνισμα, ναρκωτικά, οινόπνευμα, ποτά, ηλεκτρονικά μέσα, τυχερά παιχνίδια, κ.ά.)
- Ασφαλής χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου – Διαδικτυακός εκφοβισμός

Η Υγεία στη Λαογραφία, την Ιστορία, την Λογοτεχνία και την Τέχνη

- Μυθολογία, έθιμα, δοξασίες, λαογραφικά στοιχεία και ιστορικές αντιλήψεις για την υγεία
- Η διατροφή μέσα από τη λαογραφία

- Η διατροφή στην πορεία του χρόνου
- Υγεία: Μνημεία, Έργα και αρχαιολογικοί χώροι (π.χ. προσωποποιήσεις Υγείας, Αμφιάρεια, Ασκληπιεία, κ.ά.)
- Ζητήματα σωματικής-ψυχικής υγείας και ποιότητας ζωής στην μυθιστοριογραφία και την ποίηση

β. Αγωγή του Ενεργού Πολίτη

Ανθρώπινα Δικαιώματα – Δημοκρατία

- Δημοκρατικά Δικαιώματα, Δικαιώματα του Πολίτη
- Δικαιώματα του Παιδιού
- Κοινωνικός αποκλεισμός, ισότητα ευκαιριών
- Ισότητα φύλων
- Ρατσισμός και ξενοφοβία
- Αποδοχή και διαχείριση της διαφορετικότητας
- Προβλήματα φτώχειας και αναλφαβητισμού
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο σχολείο, την οικογένεια και την κοινωνία
- Εθελοντισμός
- Αγωγή για την ειρήνη

Ποιότητα Ζωής

- Ασφάλεια και υγιεινή στο σχολείο
- Φυσική ζωή, άσκηση και υγιεινός τρόπος διαβίωσης
- Μεσογειακή διατροφή
- Ομάδες τροφών και η διατροφική τους αξία – Η διατροφική πυραμίδα
- Υγιεινή διατροφή στο σχολείο – Σχολικό κυλικείο
- Διατροφικές συνήθειες και μεταλλαγμένα τρόφιμα
- Κατοικία, Υγιεινή και Ασφάλεια
- Εθελοντισμός
- Ποιότητα ζωής στο σχολικό, το εργασιακό και το κοινωνικό περιβάλλον – Έκθεση σε τοξικές ουσίες
- Πολιτική Προστασία: Πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων/ Σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές

Αγωγή του καταναλωτή

- Υγεία και κατανάλωση: Διατροφική αγωγή και πρόληψη της παιδικής παχυσαρκίας
- Αγωγή του καταναλωτή και οικονομία
- Αγωγή του καταναλωτή και κοινωνία
- Ανάλυση προτύπων κατανάλωσης
- Αγωγή τηλεόρασης

Κυκλοφοριακή Αγωγή

- Αγωγή ασφαλούς οδικής συμπεριφοράς πεζών και οδηγών – Οδική ασφάλεια
- Αγωγή ασφαλούς οδικής συμπεριφοράς μαθητών: οι μαθητές ως οδηγοί και ως επιβάτες – διαμόρφωση κυκλοφοριακής συνείδησης με σκοπό την πρόληψη ατυχημάτων
- Κυκλοφοριακή Αγωγή και πρόληψη ατυχημάτων

❖ **100 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή**

Οι μνήμες των προσφύγων μέσα από μουσειακά εκθέματα-όταν τα αντικείμενα αφηγούνται ιστορίες, αναπαραστάσεις της προσφυγιάς στις τέχνες/ στην παιδική λογοτεχνία, τοπική ιστορία –οι πρόσφυγες χθες και σήμερα στη ζωή της πόλης μας, σημαντικές προσωπικότητες της χώρας μας/ της πόλης μας με μικρασιατική καταγωγή

❖ **Κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της στον Πολιτισμό**

❖ **Ενεργειακή κρίση και οι επιπτώσεις της στον πολιτισμό**

❖ **Πολιτιστική κληρονομιά**

Λαογραφία/ Υλικός και άυλος πολιτισμός (ήθη, έθιμα, τελετουργίες, παραδόσεις, ενδυμασία, παιχνίδια, λαϊκή μουσική παράδοση, λαϊκά παραμύθια, παλιά επαγγέλματα, πολιτισμός της διατροφής, καθημερινά αντικείμενα: ιστορία και εξέλιξη, λαϊκή τέχνη).

❖ **Αρχιτεκτονική**

Λαϊκή αρχιτεκτονική/ νεότερη και σύγχρονη αρχιτεκτονική/ Ιστορία/κινήματα της αρχιτεκτονικής.

❖ **Ανθρώπινα δικαιώματα – δικαιώματα του παιδιού**

Τα ανθρώπινα δικαιώματα/ τα δικαιώματα του παιδιού μέσα από τις τέχνες, τη λογοτεχνία, τις μαρτυρίες, τον κινηματογράφο, τον τύπο. Μετανάστευση/ Προσφυγιά/ ξενιτιά: χθες, σήμερα. Η διαφορετικότητα/ετερότητα μέσα από την παιδική λογοτεχνία/ τον κινηματογράφο.

❖ **Διαπολιτισμικότητα**

Πολιτισμική πολυμορφία/ Μύθοι και παραδόσεις των λαών. Η καθημερινή ζωή στους τόπους καταγωγής των παιδιών της τάξης. Παιχνίδια του κόσμου. Πρωτοχρονιές/ άλλες γιορτές στον κόσμο/ Λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία μεταξύ των λαών.

❖ **Αειφορία και πολιτισμός**

Προαγωγή των τεχνών και του πολιτισμού στο αειφόρο σχολείο. Δικαίωμα στην έκφραση. Προαγωγή των χαρακτηριστικών/δεξιοτήτων του

❖ **Πρώθηση της ανάγνωσης**

Φιλαναγνωσία. Δημιουργία και λειτουργία σχολικής βιβλιοθήκης. Δημιουργική γραφή. Θεματικές προσεγγίσεις μέσα από τη λογοτεχνία (π.χ. Η Επανάσταση του 1821, φιλία, ετερότητα, ιστορίες της θάλασσας, οικογένεια, παιδί και παιχνίδι, αθλητισμός κ.ά.). Λέσχη ανάγνωσης. Ποίηση. Κόμικς.

❖ **Θέατρο**

Γνωριμία με τα είδη και την ιστορία του θεάτρου. Το θέατρο στον κόσμο. Το θέατρο στην αρχαιότητα. Θεατρικό εργαστήρι. Κουκλοθέατρο.

❖ **Μουσική – χορός**

Μουσικό εργαστήρι – συγκρότηση χορωδίας. Γνωριμία με την ιστορία και τα είδη μουσικής/ μουσικά κινήματα. Μουσική και εικαστικές τέχνες - λογοτεχνία. Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις μέσα από τη μουσική των λαών (εθνομουσικολογία).

Χορευτικό εργαστήρι. Ο χορός στον κόσμο, τελετουργίες. Ιστορία / εξέλιξη του χορού. Παραδοσιακοί χοροί.

❖ **Εικαστικά, εικαστικές τέχνες**

Εικαστικό εργαστήρι- Δημιουργία μαθητικού εργαστηρίου σε κάποιο τομέα εικαστικής έκφρασης (πηλοπλαστική, δημιουργίες από χαρτί, κ.ά.) Μυθολογία και τέχνη. Όψεις της ιστορίας μέσα από τις εικαστικές τέχνες. Αισθητική παρέμβαση στον σχολικό χώρο. Μελέτη και συλλογή στοιχείων σχετικά με εικαστικά κινήματα (ιμπρεσιονισμός, εξπρεσιονισμός κ.λπ.) και τεχνολογίες. Από την τέχνη στη δημιουργική γραφή.

❖ **Φωτογραφία/ Κινηματογράφος/ Κινούμενη εικόνα**

Τοπική ιστορία, επαγγέλματα κτλ. μέσα από φωτογραφίες. Κινούμενα σχέδια: εξέλιξη, τεχνικές, σύνθεση. Φωτογραφικές διαδρομές. Η τέχνη και η τεχνική της φωτογραφίας. Αποκωδικοποίηση/ κωδικοποίηση νοημάτων και δημιουργία μηνυμάτων λόγου και εικόνας.

Κινηματογράφος: αφιερώματα σε σκηνοθέτες ή διάφορα θέματα. Οργάνωση και λειτουργία κινηματογραφικής λέσχης.

❖ **Ιστορία και πολιτισμός, Τοπική ιστορία, Μυθολογία**

Μαρτυρίες και προφορική ιστορία. Οικογενειακή ιστορία – νεότερη ιστορία μέσα από οικογενειακά τεκμήρια και αφηγήσεις. Ιστορικές περίοδοι μέσα από την τέχνη και τη λογοτεχνία. Σχολικά κτήρια με ιστορία. Μυθολογία στην τέχνη, τοπική μυθολογία, μυθολογία και ιστορία, μυθικά πλάσματα κ.ά. Όψεις της καθημερινότητας στην αρχαία Ελλάδα /στη βυζαντινή Ελλάδα/στα νεώτερα χρόνια.

❖ **Μουσειακή αγωγή**

Τρόποι προσέγγισης ενός μουσείου ή άλλου χώρου πολιτισμικής αναφοράς. Αρχαιολογικοί χώροι και ανασκαφές. Μνημεία. Υιοθεσία αγάλματος, μνημείου, οικιστικού συνόλου, αρχιτεκτονήματος, αρχαιολογικού πάρκου κ.ά.

❖ **Παιδί και ΜΜΕ**

Μαθητικός τύπος (εφημερίδα/ περιοδικό). Μαθητικό ραδιόφωνο. Εκπαιδευτική ραδιοτηλεόραση. Κριτική προσέγγιση των ΜΜΕ.

❖ **Άλλα θέματα**

Ρητορική, επιχειρηματολογία. Φιλοσοφία, φιλοσοφία με παιδιά, φιλοσοφία στην αρχαιότητα, η φιλοσοφία στην καθημερινή ζωή. Πολιτιστικά Προγράμματα και Τ.Π.Ε.: Δημιουργία ιστοσελίδας με θέματα πολιτισμού, ψηφιακές αφηγήσεις, ψηφιακά παιχνίδια, ψηφιακή τέχνη. Πνευματικά Δικαιώματα. Γέννηση και εξέλιξη της γραφής - ιστορία της γραφής και της τυπογραφίας. Τεχνολογικά

ενεργού πολίτη και της Δημοκρατίας.
Εθελοντισμός και Αλληλεγγύη.

Δημιουργία ταινίας μυθοπλασίας ή
ντοκιμαντέρ.

επιτεύγματα. Επιστήμες και
τέχνες.